

КЗ «Обласна універсальна наукова бібліотека імені Олега Ольжича»

Житомирської обласної ради

Науково-методичний відділ

Володимир Шинкарук: іду у пісню, як іду у вічність...

**(Інформаційний дайджест до 70-річчя від дня народження
та 10-річчя від дня смерті Володимира Федоровича Шинкарука)
(1954-2014)**

Житомир, 2024

КЗ «Обласна універсальна наукова бібліотека імені Олега Ольжича»

Житомирської обласної ради

Науково-методичний відділ

Володимир Шинкарук: іду у пісню, як іду у вічність...

**(Інформаційний дайджест до 70-річчя від дня народження
та 10-річчя від дня смерті Володимира Федоровича Шинкарука)
(1954-2014)**

Житомир, 2024

В. Шинкарук: Іду у пісню, як іду у вічність... Інформаційний дайджест до 70-річчя від дня народження та 10-річчя від дня смерті Володимира Шинкарука (Текст) / КЗ «Обласна універсальна наукова бібліотека імені Олега Ольжича» НМВ; Уклад. З. Димарчук, ред. Г. Врублевська. – Житомир, 2024. – 16 с

Видання присвячене 70-річчю від дня народження та 10-річчю від дня смерті поета, прозаїка, композитора, бард-виконавця своїх пісень В.Ф. Шинкарука та містить біографічні дані, відомості про науково-педагогічну роботу а також іншу діяльність універсального артиста і переможця багатьох фестивалів і конкурсів. Видання стане в нагоді бібліотечним фахівцям та всім, кого цікавить ця видатна особистість.

КЗ «Житомирська обласна
універсальна наукова бібліотека
ім. О. Ольжича
Уклад. З. Димарчук
Ред. вип. Г. Врублевська

Ворогам я бажаю прожити
Тисячу літ.
Ну, а друзям бажаю не жити
Ні дня...без любові!

В. Шинкарук

Краєзнавець, автор і виконавець власних пісень, ведучий і режисер, професор Житомирського державного університету імені І. Франка, почесний громадянин міста Житомира, Заслужений працівник культури України Володимир Федорович Шинкарук народився 19 серпня 1954 р. в селі Вчорайше Ружинського району в родині медиків. В 1958 р. батьки переїхали на Хмельниччину – спершу в селище Теофіполь, де прожили чотири роки, а потім – у місто Красилів. В 1967 р. родина Шинкаруків повертається на Житомирщину і оселяється в селищі Червоному Андрушівського району.

Зі шкільних років література, музика і спорт йшли з Володимиром поруч. В 1971 році він із золотою медаллю закінчив школу і став працювати завідувачем клубу Червоненського цукрового комбінату. Ця робота відкрила йому перспективи професії культпрацівника. У 1972-1976 роках навчався на філологічному факультеті Житомирського педагогічного інституту, а після закінчення лишився працювати на кафедрі російської та зарубіжної літератури.

Під час служби в армії В. Шинкарук потрапляє до ансамблю танцю і співу Прикарпатського військового округу: далися взнаки захоплення, навички і освіта. Для нього це була справжня школа акторської майстерності, а виконання бардівських пісень під гітару принесло йому популярність через телепрограму «Ширше коло».

Після демобілізації – навчався в аспірантурі Київського педагогічного інституту ім. Максима Горького. Та його більше цікавив розвиток себе як композитора-барда

і поета, тож частіше відвідував записи програми «Телевізійний клуб авторської пісні», ніж зустрічі зі своїм науковим керівником професором Іваном Круком.

Як не дивно, Володимир Федорович закінчив лише два класи музичної школи, переважно навички музиканта здобув самостійно. Самостійно опанував музичну грамоту і гру на кількох музичних інструментах, захоплювався естрадною та народною музикою. Працював на посадах асистента, старшого викладача, доцента, професора Житомирського державного університету імені Івана Франка, а також в Київському національному університеті культури та мистецтв.

Його наукові інтереси лежали у сфері історії літератури та мистецтва, літературного краєзнавства. Володимир Федорович напрацював близько 60-ти статей. Він автор серйозної наукової праці бібліографічного довідника «Літературна Житомирщина». Плідною була співпраця із літературознавцем Петром Білоусом – разом вони написали довідники «Давня література. Практикум», «Українська література. XI-XVIII ст. Практикум». Він автор майже ста наукових статей. Його перу належать «Методичні поради, контрольні завдання, теми творів з літератури», які витримали три видання. Володимир Федорович був учасником численних науково-практичних конференцій, де виступав з актуальними на той час доповідями. Чимало своїх науково-краєзнавчих досліджень з літературного краєзнавства було опубліковано в історико-філологічному збірнику з регіональних проблем «Волинь-Житомирщина». Посильним є внесок В. Шинкарука в створенні «Енциклопедії сучасної України». Ним опрацьовані архівні джерела та літературні матеріали про 27 відомих постатей сучасності.

Наукові праці його були опубліковані у всеукраїнських науково-методичних журналах, а наукові статті друкувались в методичних посібниках, художньо-літературних часописах «Дніпро» та «Київ». У співавторстві з М. Ю. Костицею В. Ф. Шинкаруком було написано статтю «Хресний шлях поета Матвія Ароновича Талалаєвського», яка знайшла місце у книзі «Реабілітовані історією».

Справді обдарована особистість, як правило, багатогранна і розмаїта і своїх здібностях.

Володимир Шинкарук якраз належить до тієї щасливої когорти, багатогранно і яскраво обдарованих долею: поет, поет-пісняр, літературознавець, композитор, прозаїк, бард-виконавець, актор, ведучий концертних програм. Він видав п'ять книг поезій: «Moderato синіх сутінків», «На відстані ночі», «Перелітні дощі», «Перехрестя розлук», «Колискова для осені», дві збірки прози «Оповідання» та «Нестандартний підхід», прозово-поетичну збірку «На два життя одразу», роман «Тренер». В основі цих творів конкретні життєві факти, описані автором із притаманною йому реалістичністю, гумором і лаконізмом, відтворенням краси і складності оточуючого світу.

У творчому доробку В. Шинкарука є ряд гумористичних творів, адже автор був частим учасником рейтингового гумористичного телешоу «Біла ворона», періодично навідувався у «Побрехеньки», які вів К. Яновський. Володимир Шинкарук любив і цінував гарний гумор, влучне і дотепне слово, якими повсякчас сипав зі сцени під час своїх виступів.

Теплою іронією і посмішкою пронизано чимало пісенних і поетичних творів митця: «Все чудово, товаришу міністре» та ін. У співпраці з Костянтином Яновським були створені дві літературно-музичні композиції «Біля Вічного вогню» та «Вічний спогад про війну», які за визнанням фахівців увійшли в історію українського телебачення. Композиція «Біля Вічного вогню» багато років транслювалась в ефірі.

Трагічні події 2014 р. в Україні знайшли місце у поетичній душі Володимира Шинкарука. Ряд поезій присвячено Небесній сотні, героям-землякам з 95-ої бригади, військовому протистоянню на Сході. Серед інших - «На війні як на війні», «...Лиш тільки не даремно», «Під Слов'янськом». Він писав:

«Я хочу такої долі, для себе й своєї країни – щоб руки були в мозолях. Руки, а не коліна. І жодна революція не варта того, щоб вона відбулася, якщо проливається кров хоча б однієї дитини».

Письменник щедрого творчого обдарування апробує своє перо в багатьох жанрах. Драматичне обдарування В. Шинкарука найяскравіше проявилось у створенні ним композицій «Слово про рідну матір», «Дім для душі», моновиставі «Історія однієї любові» та публіцистичній виставі «Голодомор». Поява цих творів та їх сценічне втілення – справжня подія в культурно-мистецькому житті не лише Житомирщини, а й України.

До 60-ти літнього ювілею митця готувався вихід його книги у 2-х томах «Якщо ми любимо», до якої увійшли проза, драматургія та переклади драматичних творів. У Житомирському академічному музично-драматичному театрі ім. І. Кочерги йде перекладена В. Шинкаруком на українську мову поетична вистава Карло Гоцці «Король-Олень», п'єса Біла Маноффа «Сич і кішечка» та трагікомедія Григорія Горіна «Чума на ваші дві родини».

В. Шинкарук проявив ще один свій талант, презентуючи на читацький загал моновиставу «Чотири пори року, або історія одного кохання», де постала не просто історія втраченої любові, а доля людини, котра сама себе загубила і на фініш життя прийшла в самотності.

Його творчий музичний доробок зібраний у два магнітні альбоми (два магнітні альбоми «Дім для душі» та шість компакт-дисків «Дім для душі», «Колір тиші», «Перекоти-небо», «Шестиструнний дощ», «Прислухаюсь до серця» та «Дороже крові».

Читаючи його вірші, слухаючи його пісні, поціновувачі таланту мають змогу насолоджуватися красивим поетичним словом, тонкою ліричною щирістю автора, вмінням торкнутися найсокровенніші струни людської душі. Він один із поетів-піснярів, котрі давно стали справжніми класиками української естради. Пісні та

вірші «вишили його долю», носили по світу. В. Шинкарук презентував своє мистецтво і був бажаним гостем у Польщі, Угорщині, Словаччині, Болгарії, Франції, США.

Жвавий, енергійний, з виключно активною життєвою позицією та добрим почуттям гумору В. Шинкарук не залишив байдужою жодну слухачьку аудиторію. Цьому сприяла і стримана манера виконання, гарні вокальні і акторські дані, майстерне володіння музичними інструментами. Його пісні виконували заслужені артисти України – Павло Мерижук, Юрій Градовський, Зіновій Гучок, Софія Ротару.

Своєю творчістю митець прославив рідний край. Захоплювався «Льонком», «Ореею», «Древлянами» та найкращим дитячим танцювальним колективом «Сонечком». Бажав, щоб про ці наші здобутки знало більше людей, щоб позитивний імідж Житомира зростав.

Життєвий шлях Володимира Федоровича та його творчі здобутки окреслені перемогами у численних музичних фестивалях та конкурсах. Пісня «Свіча» була визнана кращою піснею Міжнародного конкурсу молодих виконавців української естрадної пісні ім. В. Івасюка в Чернівцях, а кращою піснею Міжнародного фестивалю «Голос Азії» в м. Алмати було визнано пісню «Місячний оберіг», а на конкурсі «Море друзів» - пісню «Іду до вас».

Від перших днів аварії на Чорнобильській АЕС своєю творчістю намагався допомогти потерпілим і ліквідаторам. В місцях, що найбільше потерпіли від радіації, дав майже сто сольних концертів.

В. Шинкарук виховав цілу плеяду науковців, журналістів, митців. Серед них – Сергій Кудімов, Наталія Мосейчук, Ірина Антонович... Це підтвердження того, що талант і щастя вчителя – у його учнях. Він – постійний ведучий найбільших культмасових заходів не лише і своєму регіоні, а й в Україні загалом. Вів концерти учасників культурно-мистецької акції «Лишається надія», яка проходила в дев'яти обласних центрах України, заходів на Майдані Незалежності в Києві, таких як: День

Незалежності України, День Києва, Свято козацького мистецтва, Всеукраїнському фестивалі сатири і гумору «Вишневі усмішки» тощо.

У 1991 році Володимир Федоровичу було присвоєно почесне звання «Заслуженого працівника культури України», він – лауреат обласної премії імені М. Шпака (1986) та Всеукраїнської премії імені І. Огієнка (2008), володар І премії Всеукраїнського літературного конкурсу «Коронація слова» в номінації «Пісенні тексти про кохання» (2010). Протягом своєї творчої, педагогічної та наукової діяльності отримав 18 Почесних відзнак. Він також почесний громадянин міста Житомира та член Національної спілки письменників України (допис до Рекомендації для вступу до неї дав Є. Концевич) та член Національної спілки краєзнавців. Численні грамоти і подяки, якими був нагороджений, підтверджують його працелюбність та відданість справі, якій він присвятив все своє життя.

Час неможливо зупинити, і тому у В. Шинкарука все частіше виникала внутрішня потреба розповісти людям про себе. Об'єктивно оцінюючи власну творчість, вважав, що деякі пісні, вірші та оповідання – непогані, деякі могли б бути кращими. Хоча не класик та намагався бути літературно і музично досконалим, відвертим і щирим, бо багато людей в літературі та музиці роблять цю справу набагато краще, і радів, якщо його твори когось хвилювали і дочитувались до останньої крапки. Його пісні, вірші, коротка проза – то найкраще, що було у нього, і радо ділився ними з людьми. Таким було його мистецьке кредо.

Найголовнішим пріоритетом для В. Шинкарука була родина. В родині його називали везунчиком, бо справді везло на хороших людей. Був скупаний у любові батьків, дідусів і бабусь, сестри, брата. Як зазначали його рідні, був люблячим чоловіком, прекрасним батьком і просто неймовірним дідусем. Він напророчив пісенну долю своїй доньці Ірині, бо вже з 13-ти річного віку Ірини почав з'являтися родинний дует Шинкаруків. Донька вдячна батьку-натхненнику за те, що підтримав її перші спроби. Нині Ірина Шинкарук – Заслужена артистка України.

За сезон В. Шинкарук відроджував біля 200 троянд, які отримували з різних нагод, пагони оживляв та висаджував у ґрунт за спеціальною технологією, і в серпні вони розцвітали. Такі квіти були посаджені біля Христо-Воздвиженської церкви. Любив культові споруди, благодатну і унікальну їх ауру.

Володимир Федорович часто бував у Михайлівському храмі. І священник, знаючи про його недугу, сказав: «Не питай за що? Питай – для чого?»

Істина, яка стала девізом впродовж подальшого його життя наголошувала: мені посилаються випробовування лише ті, які я можу подолати. А все те, що не вбиває – робить мене сильнішим.

На недугу поета і співака відгукнулося багато людей, це дуже здивувало його, тож одвічні християнські постулати не забулися і не згасли в серцях: це добро, любов, можливість співпереживати. Життєвим дороговказом для Володимира Федоровича був Євген Концевич, який, перераховуючи свої хвороби, говорив: «Я людина з комплексом повноцінності».

На Спаса, 19 серпня 2014 року, Володимир Федорович Шинкарук відзначив своє 60-річчя, а через чотири місяці його не стало. Він пішов із життя після тяжкої тривалої хвороби, з якою мужньо боровся, прагнучи передусім не знижувати творчого і мистецького запалу. Свій уже досить поважний вік він означив «дідовим літом». Таку ж назву отримала й остання його збірка, яка прийшла до читача вже після смерті автора, але дала змогу шанувальникам його творчості ознайомитись з неповторними зразками поезій та пісень, щоб сповна відчутти почерк і своєрідний стиль майстра – поетичний та музичний.

Напередодні ювілею знаного земляка пропонуємо бібліотеках організувати та провести заходи, присвячені життю та діяльності Володимира Шинкарука, ознайомити з виданнями. Звісно, кожен твір В. Шинкарука вартий уваги, але серед найяскравіших – пісенно-філософська композиція «П'ятдесят зупинка» та полісько-пейзажна «Гімн Житомира», які при можливості варто прослухати. Варто

звернути увагу на твори-ювіляри 2024 року, зокрема збірку поезій та пісень, видану в 1994 р.

«Moderato синіх берегів», збірка поезій «Перехрестя розлук» (2024 р.) – своєрідний пісенно-поетичний підсумок майже тридцятилітньої роботи автора в поезії та в українській авторській пісні, «Якщо ми любимо» та «Дідове літо» - літературно-художні видання 2014 року.

Пропонуємо використати такі теми: «Пісня та її творець», «Шестиструнний дощ», «Володимир Шинкарук: талант, який не знав відпочинку», «Міра одного життя», «Пісні та вірші вишивали йому долю», «Душу лікує слово і пісня», «Мандрують серед нас його пісні та вірші», «Спочатку було слово...», «Іду у пісню, як іду у вічність».

Доцільним буде і використання цитати відомого українського психолога Олександра Музики, яка присвячена Шинкаруку в розділі книги «Мистецький олімп України», під назвою «Мабуть сьогодні в Україні немає універсальнішого артиста»:

«Ми підсвідомо тягнемось до таланту і потаємно заздriamo йому. А він завжди здивований тим, що ми не можемо так яскраво переживати, так безоглядно радіти й так повноцінно жити. Його вражає, що ми не обов'язкові, що лінуємося вчитися, що ми не творчі, що у нас все – колись чи потім, що ми не живемо реальним життям, а плекаємо самозаспокійливі ілюзії. Він подивований, але все одно іде до нас, бо хоче, щоб ми відчули незмірну радість творчості. Він знає, що радість творчості множитья від кількості людей, які живуть нею одночасно. ... Він живе так, як ми хотіли б жити. У нас не виходить, бо ми не зібрані, бо ми мрійники. А він – творець, тому повнокровно, повно і яскраво живе для нас!»

Для більш детального ознайомлення з життєвим та творчим шляхом Володимира Федоровича Шинкарука радимо використати список його творів та список літератури про нього.

Література

1. Шинкарук В. Moderato синіх сутінків. – Житомир: Авжеж, 1994. – 40 с.
2. Шинкарук В. На відстані ночі. – Житомир: Авжеж, 1996. – 42 с.
3. Шинкарук В. Перелітні дощі. – Житомир: Авжеж, 1999. – 68 с.
4. Шинкарук В. Перехрестя розлук. – Житомир: Волинь, 2004. – 172 с.
5. Шинкарук В. Колискова для осені. – Житомир: Полісся, 2009. – 124 с.
6. Шинкарук В. У затінку сонця. – Житомир: Полісся, 2012. – 272 с.
7. Шинкарук В. Оповідання. Житомир: Житомирська облдрукарня, 2003. – 48 с.
8. Шинкарук В. Нестандартний підхід. Житомир: Житомирська облдрукарня, 2006. – 128 с.
9. Шинкарук В. Тренер: роман. – Київ: Ніка-прінт, 2011. – 128 с.
10. Шинкарук В. На два життя одразу: збірка поезії та прози. Житомир: Полісся, 2010. – 168 с.

Музичні твори

11. Дім для душі: аудіо альбом. Coll. 1. – Київ: Музика на всі смаки, 1998. Дім для душі. Coll. 2. – Київ: Музика на всі смаки, 2001.
12. Дім для душі: компакт-диск. – Київ: Караван СД, 2002.
13. Колір тиші: компакт-диск. Київ: Укрмюзік, 2008.
14. Перекоти-НЕБО: компакт-диск. Київ: Укрмюзік, 2009.
15. Шестиструнний дощ: компакт-диск. Київ: Укрмюзік, 2010.
16. Прислухаюсь до серця: компакт-диск. – Тернопіль: ГроЛіс, 20013.

Наукові праці, рецензії, статті, тези доповідей

1. Автограф для вічності // Сльота І. «Автографи». – Житомир: Полісся, 2006. – С. 5-10.
2. Білоконський Іван Петрович // Енциклопедія сучасної України. Т. 2. – Київ: Поліграфкнига, 2003. – С. 814.

3. Буркатов Борис Абрамович // Енциклопедія сучасної України. Т. 3. – Київ: Поліграфкнига, 2004. – С. 615.
4. Василь Земляк: штрихи до біографії // Горохівщина крізь призму століть. Тези науково-краєзнавчої конференції, присвяченої 450-річчю Володарськ-Волинська (28-30 вересня 1995 р.). – Володарськ-Волинський-Житомир, 1995. – С. 96-98.
5. Василь Земляк: перші кроки на Житомирщині // Творчість В. Земляка в контексті вітчизняної та світової літератури. Збірник наукових праць. – Житомир, 1998. – С. 42-46.
6. Василь Кравченко та житомирські прототипи Михайла Булгакова // Бізнес Полісся (Житомир). – 2008. – № 12. – Вересень. – С. 48-52.
7. Вишиває пісня долю // Київ. 1996. – № 9-10. С. 187–189.
8. Давня українська література. Практикум. Науковий посібник. – Житомир: Житомирська типографія, 2003. (У співавторстві з П. В. Білоусом) – 164 с.
9. «Два кольори»: дует // Енциклопедія сучасної України. Т. 7. – Київ: Поліграфкнига, 2008. – С. 253.
10. Демарин Ігор Борисович // Енциклопедія сучасної України. Т. 7. – Київ: Поліграфкнига, 2008. – С. 323.
11. Демчук Анатолій Васильович // Енциклопедія сучасної України. Т. 7. – Київ: Поліграфкнига, 2008. – С. 362.
12. Диво, знайдене на соціально-психологічному факультеті // «Диво, знайдене в собі». – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2008. – С. 4- 5.
13. До історії написання драми-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня» // Твоєму йменню вічно пламеніти. Матеріали наукової конференції до 125-річчя від дня народження Лесі Українки (м. Новоград-Волинський, 24 лютого 1996 р.). – Новоград-Волинський, 1997. – С. 38.
14. Драпак Григорій Миронович // Енциклопедія сучасної України. Т. 8. – Київ: Поліграфкнига, 2008. – С. 387.

15. Жива вода творчості // Бізнес Полісся (Житомир). – 2008. – № 12. – Вересень. – С. 3, 55-58.
16. Житомирщина в житті та творчості М. Рильського // М. Т. Рильський і українська література ХХ століття. Матеріали та тези доповідей науково-теоретичної конференції, присвяченої 100-річчю з дня народження М. Т. Рильського. (14 березня 1995 р.). – Житомир, 1995. – С. 29-31.
17. Житомирщина в житті та творчості Максима Рильського // Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – № 1. – Житомир, 1997. – С. 5-16.
18. Житомирщина в житті і творчості М. Рильського // Поліський дивосвіт. Література рідного краю: Житомирщина: Посібник-хрестоматія в 2 ч. Ч. І. Критичний огляд. – Житомир, 2000. – С. 123-146.
19. Зірка і смерть Леоніда Венгерова // Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – № 18. – Житомир, 2008. – С. 27-33.
20. Зірка і смерть Леоніда Венгерова // Житомирські літературознавці: Статті, есеї, мемуари. – Житомир, Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. – С. 42-60.
21. Кінь і патефон у долі Василя Земляка // Київ. – 1995. – № 11-12. – С. 146-147.
22. Літературно-краєзнавча робота в школі // Вивчення нових тем у шкільному курсі української літератури: Методичний збірник. – Житомир, 1998. – С. 179-188.
23. Максим Рильський і творча інтелігенція Житомирщини // Малинщина у просторі і часі: Матеріали Всеукраїнської науково-краєзнавчої конференції 25-27 вересня 1996 року. – Малин, 1996. – С. 154–156.
24. Максим Рильський і письменники Житомирщини // Бібліотечна Житомирщина. Збірник матеріалів обласної науково-практичної конференції, 26-27 вересня 2006 р. – Житомир: Полісся, 2006. – С. 166-177.

25. Міра життя земного... До 90-ліття М. Талалаєвського // Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – № 3. – Житомир, 1998. – С. 8-18.
26. Народжений піснею // Бізнес Полісся (Житомир). – 2007. – № 8. – Листопад. – С. 50-53.
27. Ніна Матвієнко. Голосом цієї жінки співає і плаче Україна // Бізнес Полісся (Житомир). – 2008. – № 10. – Березень. – С. 55-57.
28. Ніна Матвієнко. Голосом цієї жінки співає й плаче Україна // Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – № 18. – Житомир, 2008. – С. 48-54.
29. Новий обрій Ірини Лубківської // Лубківська І. «Жити і любити не уві сні». – Житомир, 2008. – С. 3.
30. Образи земляків у творчості Максима Рильського // Актуальні проблеми історії і літератури Волині та Київщини. Збірник наукових праць у 2 ч. Ч. 1. – Житомир: Видавництво «Волинь», 1999. – С. 194-202.
31. Олесь Бабій – співець слави січових стрільців // Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – № 7. – Житомир, 2001. – С. 57-60.
32. Особистість Марусі Чурай і пісенна традиція Житомирщини // Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – № 13. – Житомир, 2005. – С. 62-74.
33. Поет-воїн Леонід Левицький // Звягель древній і вічно молодий: Тези Всеукраїнської науково-краєзнавчої конференції з нагоди 200-річчя утворення Волинської губернії, 200-річчя Волинської єпархії та 200-річчя найменування міста Звягеля Новоградом-Волинським (1-16 вересня). – Новоград-Волинський, 1995. – С. 164-165.
34. Портрет на тлі епохи перемін // Кобзар Л. І. «Погляд у минуле і не тільки». – Житомир: Волинь, 2008. – С. 287-288.

35. Прожив з весною. Творчий портрет М. Клименка // Поліський дивосвіт. Література рідного краю: Житомирщина: Посібник-хрестоматія в 2 ч. Ч. I. Критичний огляд. – Житомир, 2000. – С. 425-429.
36. Прожив з весною // Лицар синіх очей весни. Спогади, фотосвітлини, поезії М. Клименка. – Житомир: Пасічник, 2006. – С. 16-164.
37. Свіча таланту Костянтина Яновського // Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – № 17. – Житомир, 2007. – С. 177-180.
38. Свіча таланту Костянтина Яновського // Бізнес Полісся (Житомир). – 2008. – № 9. – Січень. – С. 56-58.
39. Сповідь небайдужої душі // Ковальчук І. «Сходи». – Новоград-Волинський: НОВОГрад, 2009. – С. 3-6.
40. Спогади Леоніда Карума про Василя Кравченка // Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – № 8. – Житомир, 2002. – С. 67-72.
41. Спочатку було слово: Іванові Сльоті – 70! // Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – № 16. – Житомир, 2007. – С. 27-33.
42. Тема історичного минулого народу в давній українській літературі та героїчний епос народів Європи // Взаємозв'язки української і зарубіжної літератури у шкільному курсі: Методичний посібник. – Житомир, 2002. – С. 23-39.
43. Українська література XI-XVIII ст. Практикум. Науковий посібник. – Житомир: Житомирська типографія, 2006. (У співавторстві з П. В. Білоусом). – 128 с.
44. Художньо-естетичні особливості прози Лесі Українки (на прикладі оповідання «Жаль») // Вісник Житомирського педагогічного університету. – Вип. 7. – 2001. – С. 156-157.

45. Юрій Градовський: талант, який не знає відпочинку // Бізнес Полісся (Житомир). – 2008. – № 11. – Травень. – С. 56-58.
46. Яснозір'я таланту // Сльота І. «Золото зажнив'я». — Житомир: Полісся, 2006. – С. 5-13.